

Model odpowiedzi
szkoła podstawowa

Zadanie 1. (0-2)

Jaki to styl?

- a) artystyczny
- b) biblijny
- c) naukowy

Przyznajemy 2 p. za rozpoznanie wszystkich stylów, 1 p. za rozpoznanie dwóch stylów.

Zadanie 2. (0-4)

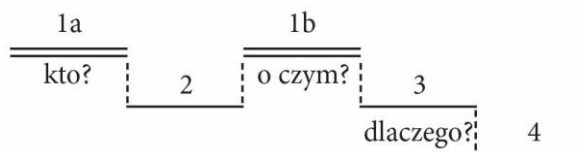
Ten, kto korzysta ze szkolnej biblioteki, powinien pamiętać, aby oddawać książki w wyznaczonym terminie, ponieważ inni uczniowie czekają na lektury.

Dokonaj analizy składniowej podanego zdania. W tym celu:

- a. podkreśl wszystkie orzeczenia
- b. ponumeruj zdania składowe
- c. sporządź wykres zdania
- d. określ relacje pomiędzy poszczególnymi zdaniami

Ten (1a), kto korzysta ze szkolnej biblioteki (2), powinien pamiętać (1b), aby książki wracały do niej w wyznaczonym terminie (3), ponieważ inni uczniowie czekają na lektury (4).

- 1 a i 1b – zdanie główne
- 2 – zdanie podrzędne do 1. podmiotowe
- 3- zdanie podrzędne do 1. dopełnieniowe
- 4 – zdanie podrzędne do 3. okolicznikowe przyczyny

Przyznajemy po 1 p. za

- *podkreślenie wszystkich orzeczeń*
- *ponumerowanie zdań składowych*
- *sporządzenie wykresu zdania*
- *określenie relacji pomiędzy poszczególnymi zdaniami.*

Zadanie 3. (0-2)

Od słowa *dom* utwórz wyrazy pokrewne zgodnie ze wskazaniami w tabeli.

zdrobienie	np. domek, domeczek
zgrubienie	np. domisko, domiszcze
przymiotnik	np. domowy
imiesłów przymiotnikowy bierny	np. zadomowiony, udomowiony
bezokolicznik	np. udomowić, zadomowić
rzeczownik odczasownikowy	np. udomowienie, zadomowienie
rzeczownik określający potocznie domowe spotkanie towarzyskie	domówka

*Przyznajemy 2 p. za każdy poprawnie wpisany wyraz
1 p. za 2 błędy*

Zadanie 4. (0-2)

Wstaw brakujące litery.

- a) uni...ona pro...ba (uniżona prośba)
- b) ...ądný wra...eń (żądny wrażeń)
- c) doj...ałe je...yny (dojrzałe jeżyny)
- d) ...art a...gański (chart afgański)
- e) szwe...ki st...ł (szwedzki stół)

Przyznajemy 2 p. za wszystkie poprawnie zapisane pary wyrazów.

Przyznajemy 1 p. za popełniony jeden błąd w zapisie.

Zadanie 5. (0-3)

Od nazwy miejscowości Dukla utwórz następujące wyrazy:

przymiotnik	dukielski
nazwę mieszkańca miejscowości	duklanin
nazwę mieszkanki miejscowości	duklanka
nazwę mieszkańców	duklanie

Przyznajemy 3 p. za każdą poprawnie utworzoną formę. 2 p. za 3 formy, 1 p. za 2 formy.

Zadanie 6. (0-2)

Połącz wyrazy z pierwszej kolumny z wyrazami z drugiej kolumny w taki sposób, aby utworzyły one wyraz złożony. Określ typ wyrazu złożonego. Pamiętaj o poprawnym zapisie.

gwiazdozbiór - złożenie

statek widmo - zestawienie

okamgnienie - zrost

pan młody - zestawienie

Przyznajemy 2p. za 4 poprawne wskazania, 1p. za 3 poprawne wskazania.

Zadanie 7. (0-4)

Przeczytaj podaną definicję, a następnie wykonaj polecenie.

Wyrażenie *ogarniać coś* ma kilka znaczeń.

ogarniać – otoczyć, ująć w ramiona; objąć spojrzeniem; opanować myślowo, pamięciowo; otoczyć, okrążyć, zawładnąć czymś; objąć zasięgiem; pot. doprowadzić do porządku.

Podręczny słownik języka polskiego, Warszawa 1999

I Ułóż dwa zdania, w których zastosujesz wyrażenie *ogarniać coś* w sytuacji oficjalnej.

II Ułóż dwa zdania, w których zastosujesz wyrażenie *ogarniać coś* w sytuacji nieoficjalnej.

Przyznajemy po 1 p. za każde poprawnie ułożone zdanie.

Zadanie 8. (0-3)

Od rzeczownika *poezja* utwórz wyrazy pochodne:

a) rzeczownik - poeta/ poezjowanie

b) czasownik - poetyzować

c) przymiotnik - poetycki

Przyznajemy 3 p. za utworzenie wszystkich form

2 p. za dwie utworzone formy

1 p. za utworzenie jednej formy

Juliusz Słowacki *Balladyna*

Zadanie 9. (0-2)

Jaki problem wprowadza do *Balladyny* wątek miłości Filona do nieżyjącej już Aliny? Uzasadnij swój sąd.

np.

- problem miłości, która czasami przychodzi nie w porę i unieszczęśliwia kochającego, ponieważ nie może być już spełniona
- problem człowieka, który zbyt późno odkrywa sens życia
- problem niemożności kierowania swoim losem i swoimi uczuciami
- parodia kochanka sentymentalnego

Przyznajemy 1 p. za określenie problemu i 1 p. za komentarz ucznia. Uznajemy wypowiedzi synonimiczne i niesprzeczne z utworem.

Zadanie 10. (0-2)

Jakie wspólne elementy dostrzegasz w dramacie *Balladyna* Juliusza Słowackiego i znanych ci balladach Adama Mickiewicza? Podaj trzy przykłady.

np.

- wprowadzenie świata metafizycznego
- refleksja na temat wolności (wątek walki o prawa Popiela do tronu)
- wykorzystanie ludowości
- ludowy system sprawiedliwości
- nastrój grozy, tajemniczości
- rola przyrody – tło wydarzeń, budowanie nastroju, element penalny
- ukazanie postaci złożonej, kierującej się wielką namiętnością
- przywołanie dziejów bajecznych
- kult Słowiańszczyzny
- ironia romantyczna

Przyznajemy 2 p. za podanie 3 wskazań, 1 p. za podanie 2 wskazań.

Joanna Siedlecka *Pan od poezji*

Zadanie 11. (0-2)

Marek Radziwon o tekście Joanny Siedleckiej napisał, że jest to *żywa* wypowiedź. Wskaż dwa elementy, które *ożywiają* tę biograficzną opowieść.

np.

anegdoty o poecie; opisy sytuacji; wspomnienia ludzi, którzy znali Herberta, cytaty z dokumentów, protokołów; fragmenty listów; fragmenty o charakterze sprawozdania, styl artystyczny; kolokwializmy; gawędziarski styl; ciekawe, obrazowe tytuły rozdziałów; krótkie rozdziały

Przyznajemy po 1 p. za każdą poprawną odpowiedź.

Zadanie 12. (0-1)

Który spośród wymienionych poniżej wierszy Herberta zraził do niego większość literacko-artystycznego środowiska?

- a) *Tolerancja*
- b) *Powrót Pana Cogito*
- c) *Chodasiewicz*
- d) *Rozważania o problemie narodu*

Przyznajemy 1 p. za poprawną odpowiedź.

Stanisław Lem *Opowieści o pilocie Pirxie*

Zadanie 13. (0-3)

Jakie problemy przedstawione w utworze Stanisława Lema *Opowieść o pilocie Pirxie* są aktualne do dziś? Podaj trzy i uzasadnij ich aktualność, odnosząc się do przeczytanego utworu i własnych przemyśleń.

	Problem	Uzasadnienie stanowiska
1.	Np. wszechświat nadal pozostaje zagadką.	Np. mimo upływu lat i licznych środków finansowych przeznaczonych na eksplorację kosmos nadal kryje w sobie wiele tajemnic,
2.	Relacje pomiędzy człowiekiem a robotami/maszynami	Ludzie konstruują nowe maszyny, które mają wykonywać ludzkie zadania, ale gdzie jest granica tego, co ludzkie i nieludzkie
3.	Maszyny/roboty mogą obrócić się przeciwko człowiekowi	Jeden z androidów Calder próbował skompromitować Pirxa i ludzi w ogóle.

Uczeń może zwrócić uwagę na jeszcze inne problemy.

np.

- nieustanny postęp technologiczny, który może obrócić się przeciwko człowiekowi
- rywalizacja pomiędzy mocarstwami może stać się źródłem światowego konfliktu
- gdzie jest granica w eksperymentach z budową maszyn/pseudoludzi

Przyznajemy 1 p. za każdy prawidłowo określony problem i jego uzasadnienie.

Zadanie 14. (0-1)

Pirx, główny bohater i narrator opowiadań Stanisława Lema, przeszedł kolejne szczeble w hierarchii zawodowej. Poprawnie zapisano je w punkcie:

- adept, pilot, starszy pilot, nawigator.
- kadet, pomocnik pilota, pilot, starszy pilot.
- kadet, pilot, nawigator, komandor.**
- adept, pilot, młodszy komandor, komandor.

Przyznajemy 1 p. za poprawną odpowiedź.

Andrzej Stasiuk Dukla

Zadanie 15. (0-1)

Określ prawdziwość poniższych informacji. Wybierz P, informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa. Wstaw znak x w odpowiednią rubrykę.

Lp.	Zdanie	Prawda	Falsz
1.	Dukla to nazwa miejscowości niedaleko Warszawy.		x
2.	Podczas pobytu w Dukli bohater mieszkał u wujostwa.	x	
3.	Do Dukli bohater dojeżdżał koleją.		x
4.	Bohater opowiada o rakach z wyschniętego potoku, które zostały zabrane i przygotowano z nich wyśmienitą zupę.		x
5.	Dukla to miejsce, do którego bohater wracał wielokrotnie.	x	

Przyznajemy 1 p. za poprawną odpowiedź.

Dopuszczalny jest jeden błąd.

Zadanie 16. (0-3)

Podaj trzy cechy reportażu, które można zaobserwować w *Dukli* Andrzeja Stasiuka. Każdą cechę uzasadnij, odwołując się do utworu.

Lp.	Cecha reportażu	Odwołanie do utworu
1.	Bohater jest jednocześnie narratorem.	Bohater opowiada o swoich pobytach w Dukli. Przyjeżdżał tam wiele razy. Posługuje się czasownikami w liczbie pojedynczej.
2.	Narrator-bohater opowiada o swoich doświadczeniach, przeżyciach, refleksjach.	Poznajemy historię miejscowości, jej niektórych mieszkańców przez pryzmat mentalności bohatera-narratora. Mów on o swoich odczuciach związanych np. z wizytą w kościele Marii Magdaleny, pałacu, muzeum.
3.	Wiarygodność opowiadania osiągnięta jest m.in. dzięki konkretnym nazwom ulic, miejscowości, relacji przestrzennych.	Narrator podaje szczegółowe opisy ulic (ul. Cergowska, 3 Maja), wskazuje odległość od Rynku

Przyznajemy po 1 p. za każdą cechę reportażu i trafne uzasadnienie powiązane z treścią utworu.

Aleksander Fredro *Śluby panięskie*

Zadanie 17. (0-1)

Podkreśl tylko te postaci, które są bohaterami *Ślubów panięskich* Aleksandra Fredry.

Hanna Czepierska, Radosław, Gustaw, Pani Dobrójska, Perełka, Jan, Śmigalski, Klara Raptusiewiczówna.

Przyznajemy 1 p. za poprawne podkreślenie właściwych postaci. Uwaga! Podkreślenie choć jednej niewłaściwej postaci skutkuje przyznaniem 0 p.

Zadanie 18. (0-3)

Oto definicja słowa *fircyk*.

fircyk – człowiek niepoważny, lekkomyślny; trzpiot, lekkoduch, elegancik, modniś

Podręczny słownik języka polskiego, Warszawa 1999

O którym z bohaterów *Ślubów panięskich* Aleksandra Fredry możesz powiedzieć, że jest fircykiem? Uzasadnij swą odpowiedź, odwołując się do konkretnych sytuacji z utworu. Swoją wypowiedź zawrzyj w trzech zdaniach.

np. Uważam, że Gustaw jest fircykiem. To niepoważny młodzieniec, który lubi żarty i wymyślane przez siebie historyjki. Jest lekkoduchem, bo nie przywiązuje wagi do konwenansów, nocą wymyka się z dworku na wino i karty. To elegancki modniś, który przywiązuje wagę do swojego stroju i wyglądu.

Przyznajemy po 1 p. za wskazanie właściwej postaci, uzasadnienie wyboru z odniesieniem do treści oraz za wypowiedź trzyzdaniową.

Zadanie 19. (0-1)

Postaci Roku 2019 uhonorowane przez Sejm RP to:

- A. Stanisław Moniuszko, Tadeusz Borowski, Anna Kamińska.
- B. Bohaterowie Września 1939 roku, Jan Kasprowicz, ks. Piotr Skarga.
- C. Stanisław Moniuszko, Gustaw Herling-Grudziński, Anna Walentynowicz.**
- D. Bolesław Chrobry, Kazimierz Wielki, Zygmunt Stary.

Przyznajemy 1 p. za poprawną odpowiedź.

Zadanie 20. (0-1)

Uzupełnij zdanie.

W roku 2018 laureatem Nagrody Literackiej Nike został **Marcin Wicha** za książkę ***Rzeczy, których nie wyrzuciłem***.

Przyznajemy 1 p. za poprawną odpowiedź.

Zadanie 21. (0-1)

W 2018 roku pod patronatem Prezydenta RP odbyło się Narodowe Czytanie ***Przedwiośnie***, którego autorem jest **Stefan Żeromski**.

Przyznajemy 1 p. za poprawną odpowiedź.

Zadanie 22.

Wypowiedź pisemna (0-26)

Wybierz jeden temat i zredaguj go w formie rozprawki. Samodzielnie sformułuj tezę i poprzyj ją właściwymi argumentami ze wskazanych utworów.

1. Czy intryga i podstęp to dobre sposoby na rozwiązywanie problemów i trudności? Przedstaw swoje stanowisko, odwołując się do *Ślubów panieńskich* A. Fredry, do powieści *Szaleństwa panny Ewy* K. Makuszyńskiego i wybranego mitu greckiego.
2. W jaki sposób literatura ukazuje postacie marzycieli? Przedstaw swoje stanowisko, odwołując się do wybranego wiersza dla dzieci J. Tuwima, *Pana Tadeusza* A. Mickiewicza i wybranego tekstu literackiego.

Kryteria oceniania rozprawki (0-26)

1. Treść

Punkty	Kryterium
12 p.	Pełna argumentacja, postawienie tezy. Pogłębiona interpretacja trzech wskazanych dzieł, argumentacja wnikliwa. Przywołanie właściwych kontekstów interpretacyjnych, terminów z zakresu teorii literatury. Pełne wnioskowanie.
9 p.	Pełna argumentacja, postawienie tezy. W przeważającej części zachowana logika wywodu. Poprawna interpretacja trzech wskazanych w temacie tekstów. Wnioskowanie.
6 p.	Próba argumentacji, praca w przeważającej części odnosi się do problemu sformułowanego w temacie. Przywołanie dwóch tekstów i ich poprawna interpretacja. Próba wnioskowania, próba postawienia tezy.
3 p.	Próba argumentacji, praca luźno powiązana z problemem. Przywołanie dwóch tekstów i ich interpretacja powierzchowna (uproszczone odwołania do tekstu, streszczanie). Próba wnioskowania, próba postawienia tezy.
0 p.	Brak argumentów. Odwołanie się do innego niż w temacie zagadnienia i brak nawiązania do wskazanych tekstów literackich. Praca nie na temat.

Uwaga! Praca nie może być krótsza niż wymagana objętość. Jeśli tak jest, uczeń otrzymuje punkty wyłącznie za treść. Pozostałe elementy są sprawdzane, ale wyzerowane. W przypadku poziomu zerowego w zakresie treści całą pracę należy ocenić na zero punktów – konieczna jest konsultacja z przewodniczącym komisji.

2. Kompozycja

Punkty	Kryterium
2 p.	praca logiczna, spójna; poprawne i konsekwentne wydzielenie akapitami kolejnych części kompozycyjnych charakterystyki
1 p.	odstępstwa od logiki i spójności wywodu; nieliczne niekonsekwencje w stosowaniu akapitów
0 p.	liczne odstępstwa od logiki i spójności wywodu; niekonsekwencje w stosowaniu akapitów lub ich brak

3. Styl

Punkty	Kryterium
2 p.	styl retoryczny, bez błędów
1 p.	nieliczne błędy stylistyczne, styl adekwatny do formy wypowiedzi
0 p.	styl nieadekwatny do formy wypowiedzi

4. Język

Punkty	Kryterium
4 p.	dopuszcza się 2 błędy językowe (składniowe, fleksyjne, leksykalne, frazeologiczne)
3 p.	dopuszcza się 3 błędy językowe (składniowe, fleksyjne, leksykalne, frazeologiczne)
2 p.	dopuszcza się 4 błędy językowe (składniowe, fleksyjne, leksykalne, frazeologiczne)
1 p.	dopuszcza się 5 błędów językowych (składniowych, fleksyjnych, leksykalnych, frazeologicznych)
0 p.	więcej niż 5 błędów językowych (składniowych, fleksyjnych, leksykalnych, frazeologicznych)

4. Ortografia

Punkty	Kryterium
4 p.	praca poprawna pod względem ortograficznym, dopuszcza się 1 błąd ortograficzny
3 p.	dopuszcza się 2 błędy ortograficzne
2 p.	dopuszcza się 3 błędy ortograficzne
1 p.	dopuszcza się 4 błędy ortograficzne
0 p.	powyżej 4 błędów ortograficznych

5. Interpunkcja

Punkty	Kryterium
2 p.	dopuszcza się 3 błędy interpunkcyjne
1 p.	dopuszcza się 4-5 błędów interpunkcyjnych
0 p.	powyżej 5 błędów interpunkcyjnych

